

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Generalforsamling den 10. December 1941.

Hofjægermester *Chr. Lüttichau* ledede Mødet og bød paa Præsidiets Vegne Velkommen. (Den ledende Præsident, Professor O. H. Larsen, var ved Sygdom forhindret i at deltage).

Siden vi sidst var samlede, har vi haft den Sorg at miste flere af vore Medarbejdere gennem Aarene. Proprietær *H. Madsen* (født 31. Januar 1870 — død 31. Marts 1941). Proprietær Madsen har været Medlem af Landhusholdningsselskabet fra 1900. Fra 1917 til 1923 var han Leder af Statens Gaarde Trollesminde og Faurholm, hvor han udførte et særligt Arbejde for Jordernes Grundforbedring, Markernes Kultivering og Bygningernes Indretning.

1935—38 var han Medlem af Landhusholdningsselskabets Bestyrelse og blev af Selskabet indvalgt i Statens Redskabsudvalg, hvis Formand han var. Han var tillige Selskabets Revisor i Aarene 1934—38.

Personlig kendte jeg kun Proprietær Madsen som Revisor her i Selskabet, men jeg opdagede der, at Propr. Madsen havde stor Interesse for Selskabets Økonomi. Jeg synes, vi bør mindes ham her i Dag, da han hørte til den Række af Mænd, der igennem Aarene har gjort et godt Arbejde for Selskabet.

Statskonsulent *K. Hansen* (født 2. November 1858 — død 19. April 1941). Statskonsulent K. Hansen var den sidste af den gamle Stab af Statskonsulenter (*K. Hansen, Fr. Hansen, P. A. Mørkeberg, A. Appel* og *J. Jensen*).

Da *K. Hansen* blev 70, søgte han sin Afsked, men Ministeriet bad ham blive, saaledes at han først afgik som Statskonsulent i 1935, 76½ Aar gammel. Han havde da været Statskonsulent fra 1893, eller i 42 Aar.

Siden 1890 havde han været Medlem af Selskabet, og han blev i 1935 af Generalforsamlingen her udnævnt til „Bestandigt Medlem“.

Paa sin 80 Aars Fødselsdag modtog han Landhusholdningsselskabets Sølvbæger for særlig fortjenstfuldt Virke til Landbooplysningens Fremme.

Statskonsulent K. Hansen var gennem Aarene Medlem af et stort Antal af Selskabets Udvalg og har i disse som i alt, hvori han deltog, ydet en grundig og dygtig Indsats.

Utallige Artikler og Skrifter har han igennem Tiderne udgivet og arbejdet paa; her skal blot nævnes *Landbrugets Historie* der blev paabegyndt i 1924, men som det desværre ikke lykkedes ham at faa fuldendt inden sin Død.

Statskonsulenten var en af Selskabets varmeste Venner og en meget flittig og interesseret Medarbejder i alt, hvad der angik Selskabets Ve og Vel. Han gik ind paa Spørgsmaalene med stor Grundighed og Interesse, og man blev altid vel modtaget hos ham, naar man kom for at søge Oplysninger eller drøfte Selskabets Problemer.

Paa mange Felter har Statskonsulent K. Hansen gjort en Indsats, men det er blevet saa udførligt omtalt ved hans Død, saa jeg her har kunnet holde mig alene til hans Betydning for Landhusholdningsselskabet.

Forstander H. J. Rasmussen (født 4. August 1868 — død 23. Juni 1941). Forstander Rasmussen var mangeaarigt Medlem af Landhusholdningsselskabet, fra 1901, og af Selskabets Bestyrelsesraad, fra 1911. Desuden gennem Aarene Medlem af en lang Række af Selskabets Udvalg. Han var bl. a. Selskabets Repræsentant i Udvalget for Det landøkonomiske Driftsbureau og i Landbrugsraadet fra 1929 til 1933.

I vort Lærlingeudvalg, hvortil han valgtes i 1938, naaede han dog kun at deltage i ganske faa Møder, men vi havde glædet os meget til Samarbejdet med ham, idet han som praktisk Landmand og Teoretiker, der igennem mange Aar havde arbejdet med skiftende Hold af unge Mennesker, havde rige Erfaringer, som sikkert kunde have sat sine Spor i Nyordningen af Lærlingeuddannelsen. Desværre døde han altsaa inden, og vi vil paa mange Maader savne ham i Selskabet, hvor han ved alle vore Møder og Sammenkomster tog livlig Del i Forhandlinger om Tidens Spørgsmaal. Han var en dygtig, interesseret Landmand og Landøkonom, som vi ofte vil savne iblandt os.

Forpagter Chr. Sonne (født 21. April 1859 — død 25. Juli 1941). Forpagter Sonne var Medlem af Landhusholdningsselskabet fra 1880, af Bestyrelsesraadet fra 1898, af Præsidiet fra 1920, Æresmedlem fra 1935; desuden Medlem af talrige af Selskabets Udvalg.

Forpagteren var Selskabets Repræsentant i Landbrugsraadet omtrent fra Raadets Oprettelse, til Landhusholdningsselskabet udtraadte (1920—33).

Uden for Selskabets Arbejdsomraade havde Forpagter Sonne utallige Tillidshverv; her skal blot nævnes hans Arbejde som Medlem af Hedeselskabets Bestyrelse fra 1921 til 1935. Personlig har jeg haft

meget med Forpagter Sonne at gøre, navnlig i Landhusholdnings-selskabet og i Det danske Hedeselskab, ligesom jeg i mine aller- yngste Dage var en Tid paa Rosenlund for at sætte mig ind i Land- brugets Problemer. Disse Aars Samarbejde med Sonne vil jeg aldrig glemme. En af de Ting, som særlig har fæstnet sig i min Bevidsthed, er, at Forpagteren — ogsaa op i den højere Alder — stadig havde Interesse for nye Opgaver. Han var ikke, hvad man ellers saa ofte træffer hos ældre Folk, paa Forhaand ængstelig for eller Modstander af en Omlavning eller en ny Tanke. Jeg erindrer mange Situationer, hvor han blev den, der kom til at føre de nye Ideer frem, hvad man vel egentlig ogsaa kunde sige skete her i Landhusholdningsselskabet, hvor han ved Omlægningen gik ind for den Tanke, at Selskabet skulde omdannes i Retning af at blive en Central for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde.

Forp. Sonne skænkede i 1932 100 000 Kr. til en Arbejdsfond for Sel- skabet, saa alene af denne Grund vil han aldrig kunne glemmes her. Desuden fik vi et smukt Billede af ham ophængt i vor Bestyrelsessal, som ogsaa vil være med til at bevare det smukke og gode Minde om ham.

Endelig kunde jeg nævne hans Erindringer „Min Livsmelodi“, som blev udgivet nogle faa Aar før Forpagterens Død og stadig sælges og giver os Penge, idet han bestemte, at Overskudet af Salget skulde tilfalde Selskabets Arbejdsfond.

Forpagter Sonne var ganske givet en af denne Tids store Mænd inden for dansk Landbrug. Han var en af de Mænd, som dannede Forbindelse imellem de skiftende Generationer, først paa Grund af sine mange Aars Medvirken i landbrugsfagligt Arbejde, men ganske særligt paa Grund af sin store Personlighed.

Kammerherre, Hojægermester Chr. Sehestedt Juul (født 12. Sep- tember 1867 — død 14. November 1941). Kammerherre Sehestedt Juul indtog en Række Poster i det offentlige Liv. Nævnes kan det saa- ledes, at han var Formand i Bestyrelsen for det fynske Brandassu- ranceselskab og for sydfynske Jernbaneselskabs Repræsentantskab (fra 1915), Medlem af Fyens Disconto-Kasses Repræsentantskab (fra 1905), af Bestyrelsen for Skovejforeningen paa Fyn, for Dansk Skovforening og af Bestyrelsen for Svendborg Amts landøkonomiske Selskab (1911—21), af hvilken Forening han tillige var Æresmedlem.

Kammerherre Sehestedt Juul var fra 1915 til sin Død Medlem af Landhusholdningsselskabets Bestyrelsesraad, hvor vi vil mindes hans ivrige Deltagelse i Forhandlingerne, altid frisk og venlig, selvom det engang imellem var Kritik, han fremførte.

Inden for sin Stand var han en af dem, der gik i Spidsen for at værgе Interesserne i en Tid, hvor man ikke havde meget tilovers for Godserne, de større Landbrug eller de gamle Hovedbygninger.

Vi mindes ham som den noble, danske Mand, som kæmpede for sin Sag paa smuk og ridderlig Vis.

Alle disse gode Mænd vil vi gerne mindes her i Dag.

Forsamlingen rejste sig.

1. Udfaldet af de foretagne Valg.

Sekretær *Axel Nielsen* meddelte, at Resultatet af Medlemmernes Stemmegivning angaaende Valg til ny Præsident i Stedet for Professor O. H. Larsen og til Bestyrelsesraadet var følgende:

Der var afgivet ca. 220 Stemmer, og Professor *Axel Pedersen* var blevet valgt til Præsident med 206 Stemmer.

Til Bestyrelsesraadet var nyvalgt: Stamhusbesidder, Hofjægermester *V. Grandjean*, Vennerslund, med 186 Stemmer (i Stedet for Hofjægermester E. F. de Neergaard, Skelstofte) og Baron *G. Schaffalitzky de Muckadell*, Gjelskov, med 185 Stemmer (i Stedet for Kammerherre Sehested Juul). De øvrige Valg var Genvalg: Lensgreve *Dannesiold-Samsø* med 184 Stemmer, Proprietær *Kr. Fuglsang* med 184, Lensgreve *Chr. Moltke* med 183, Hofjægermester *Gregers Juul* med 187, Gaardejer *Karl Jensen* med 189 og Gaardejer *Olav Øllgaard* med 194 Stemmer.

Til Medlem af Revisionsudvalget genvalgte Docent *Aksel Milthers* med 190 Stemmer, og til Medlem af Bestyrelsen for Fond til Landmænds Uddannelse genvalgte Inspektør *Ib Windfeld*, ligeledes med 190 Stemmer.

Hofjægermester *Lüttichau*: Jeg vilde gerne her nu, da Professor O. H. Larsen trækker sig tilbage som Præsident i Landhusholdningsselskabet, rette en hjertelig Tak til ham for det meget store Arbejde, han har udført for Selskabet igennem Aarene. Vi har inden for Præsidiat og Bestyrelsen lært at respektere hans store Arbejdsevne og hans store Grundighed, og vi vil komme til at savne ham meget i den indre Virksomhed. Vi sendte i Gaar nogle Blomster til Professoren, og jeg har i Dag faaet sendt en lille Takkeskrivelse, hvori Professoren udtrykker sin Glæde over, at vi tænkte paa ham ved vort Møde. Lad os hylde Professoren, takke ham og haabe, at han, hvis han bliver rask nok dertil, vil komme engang imellem og høre vore Drøftelser, for jeg tror ikke, hans Interesse for Selskabet falder bort, fordi han gaar ud af Præsidiat.

Forsamlingen rejste sig.

Jeg vil dernæst gerne foreslaa, at Generalforsamlingen godkender, at Professor O. H. Larsen udnævnes til Æresmedlem af Landhusholdningsselskabet.

Dette vedtoges med Akklamation.

Endelig vil jeg gerne byde de nyvalgte Bestyrelsesmedlemmer Velkomne til Arbejdet i Bestyrelsen og specielt den nye Præsident til Arbejdet i Præsidiets. Selskabet har igennem Aarene haft fast Forbindelse med Landbohøjskolen derved, at en af dets Præsidenter valgtes blandt Landbohøjskolens Professorer, og det har altid haft sin store Betydning. Vi byder Professor Axel Pedersen hjertelig Velkommen til et forhaabentligt godt Samarbejde.

2. Bestyrelsesraadets Valg af Medlemmer til Belønningsudvalget m. v.

Sekretær *Axel Nielsen* meddelte, at Bestyrelsesraadet ved sit Møde den 9. havde genvalgt til Medlemmer af Belønningsudvalget d'Hrr. Proprietær *A. P. Damsgaard-Sørensen*, Kreditforeningsdirektør *Hans Hansen* og Gaardejer *K. Brandt Kolod*.

Til Medlem af Udvalget vedrørende Det landøkonomiske Driftsbureau var nyvalgt Kreditkassedirektør *Aksel Jensen* (i Stedet for afdøde Forstander *H. J. Rasmussen*), og til Samvirksomhedens Fællesudvalg var nyvalgt Forstander *P. N. Gaardmand*, Næsgaard, og Forsøgsleder, Dr. agro. *V. Steensberg*, Forsøgslaboratoriet (i Stedet for Professor *O. H. Larsen* og Forstander *J. K. Jensen*, der ikke ønskede Genvalg). Forstander *Gaardmand* er i Forvejen Medlem af Bestyrelsesraadet, og Forsøgsleder *Steensberg* bliver nu i Henhold til Lovene Medlem, idet Medlemmerne af Samvirksomhedens Fællesudvalg automatisk er Medlemmer af Selskabets Bestyrelse.

3. Optagne nye Medlemmer.

Hofjærgermester *Lüttichau*: Ved Generalforsamlingen i Fjor havde vi 1037 Medlemmer, og i Aarets Løb er der kommet 26 til, medens 24 ved Død eller Udmeldelse er gledet ud, saaledes at Medlemstallet i Aar er 1039. 4 har indmeldt sig som livsvarige Medlemmer med 200 Kr. een Gang for alle; vi har i Øjeblikket 30 livsvarige Medlemmer.

4. Beretning om Selskabets almindelige Virksomhed.

Sekretær *Axel Nielsen* henviste til, at Meddelelse om Selskabets almindelige Virksomhed var givet i det trykte Bilag 1, der var omsendt til Medlemmerne sammen med Indbydelsen til Generalforsamlingen. Sekretæren ønskede derfor kun mundtligt at resumere eller understrege visse Dele af den udsendte Meddelelse, der følger her-efter:

Som Sædvane er blevet i de senere Aar, indledes Beretningen om Selskabets almindelige Virksomhed med en Omtale af Selskabets

Udgivelse af Landbrugslitteratur. Denne Sædvane har sin naturlige Begrundelse deri, at en meget stor Del af Virksomheden i lange Perioder af Selskabets hittidige (godt 170) Virkeaar har ligget paa dette Omraade — i de senere Aar vel nok mere udpræget end nogen Sinde før.

Selskabets Udgiver virksomhed.

I Beretningen i Fjor anførtes herom: „Det Højdepunkt, som i saa Henseende naaedes i Aarene 1937 og 1938, er igen i 1940 blevet overskredet.“ Hertil kan nu føjes, at 1941 i saa Henseende i væsentlig Grad overgik alle sine Forgængere. Lidt økonomisk Statistik vil formentlig vise dette tydeligere end mange Forklaringer. Nedenfor gives Selskabets samlede Udgifter til Trykning af Skrifter (undtagen for Tidsskrift for Landøkonomi og Aarsberetningen) i de to sidste Femaarsperioder:

1931/32—1935/36 gens. 6 364 Kr.

1936/37—1940/41 gens. 18 903 Kr.

Sandsynligvis bliver Tallet adskillige Gange større i indeværende Aar, og det samme vil sikkert gælde de to næste Regnskabsaar.

Først skal som sædvanlig nævnes *Tidsskrift for Landøkonomi*, der har været af den sædvanlige Størrelse; vi har som i tidligere Aar heri søgt at samle Artikler af blivende Værdi, dels i Kraft af de særlige Emner, de behandler, dels — for visse Artiklers Vedkommende — gennem et aarligt à jour ført Oversigtsstof.

Landøkonomisk Aarbog med det store, nye Navneregister er udsendt i sædvanligt Oplag og Størrelse, medens Udsendelse af *Aarsberetningen* paa Grund af Travlhed med anden Litteratur er blevet udskudt noget i Aar.

Af Bøgerne for det landbrugsfaglige Oplysningsarbejde er det efterhaanden altovervejende de nye Grundbøger, der anvendes. De to nye, der udsendtes i Fjor: *Kulturplanter* og *Husdyravl*, solgtes saaledes fuldstændig ud paa et Par Maaneder, endda der efter Udsendelse af Frieksemplarer til Medlemmer var over 2 000 Salgseksemplarer. Iøvrigt udsolgtes ogsaa *Fodringslære* og *Gødningslære* i Løbet af Vinteren, og vi har derfor i Aar ladet trykke nye og større Oplag af disse 4 Grundbøger.

I Beretningen sidste Aar nævntes, at den mest solgte af Vejledningerne nu var trykt i 25 000 Eksemplarer. Hertil kan i Aar føjes, at alle 8 Bøger og Vejledninger nu tilsammen er oppe paa ialt ca. 100 000 Eksemplarer.

Det er baade forbavsende og glædeligt derigennem at konstatere, hvilket vældigt Omfang det landbrugsfaglige Ungdomsarbejde har antaget.

Vi har i Aar samlet Grundbøgerne for sig i een Mappe, og Vej-

ledningerne for sig i en anden; hver af Mapperne koster et halvt Hundrede Øre.

I Beretningen i Fjor omtaltes udførligt Bogen om *Kartollens Sygdomme*. Hertil skal blot i Aar føjes, at Landhusholdningsselskabet i 1941 for norsk Regning har ladet fremstille 10 000 Eksemplarer af Farvetavlerne til en norsk Udgave af Bogen. I Fjor nævntes ligeledes, at en Bog om *Rodfrugternes Sygdomme* var planlagt. Planerne herfor er nu saa nær Virkeliggørelse, at det store forberedende Arbejde, der bestaar i Billedmaterialets Fremstilling, nu i det store og hele er bragt til Afslutning. Vi nærer det bedste Haab om, at Bogen kan foreligge i første Halvdel af 1942.

Den store Haandbog for Landhusmødre — *Husholdning paa Landet*, kommer den til at hedde — for hvilken der ogsaa forelaa Planer allerede i Fjor, foreligger færdig inden Selskabets Generalforsamling. Selv om den er forholdsvis meget billig pr. Enkelt-Eksempplar, er det dog den største og dyreste Bog, som Landhusholdningsselskabet har udsendt i en meget lang Aarrække. Desværre er de Forhaabninger, vi i Fjor havde med Hensyn til Tilskud til Udgivelsen, fuldstændig bristet, og Bogen fremkommer alene for Selskabets Bekostning. Naar vi har kunnet magte det økonomisk, skyldes det først og fremmest de betydelige likvide Midler, der er blevet disponible ved den ved tidligere Generalforsamlinger omtalte Omplacering af Grundfonden.

I Form af et særligt Hæfte af Tidsskrift for Landøkonomi udsendes ca. 1. Marts en lille nyttig Haandbog, særlig i disse Tider: *Erstatnings- og Hjælpeodermidler* forfattet af H. Ærsøe og H. M. Petersen, begge Forsøgslaboratoriet. Samtidig fremstilledes 2 500 Eksemplarer af Bogen til Salg gennem Boghandelen.

Det kan i denne Forbindelse anføres, at Landhusholdningsselskabet i Fjor traf Aftale med d'Hrr. Forstander H. Bagge og Assistent Asger Larsen, begge Aarslev, om at skrive en Bog om *Handels- og Industriplanter* — en Bog, der i lignende Form som ovennævnte vil udkomme i indeværende Vinter; denne Bog kan næppe siges at være blevet mindre aktuell i det forløbne Aar.

Der har i Løbet af 1941 været fremført Planer om forskellige andre Bøger, men det er endnu ikke endelig afgjort, om nogen af disse kommer til Udførelse. Muligt kan der dog siges mere om Udgivelse af Bøger ved Generalforsamlingen end her i dette Fortryk.

Endelig skal i Tilknytning til Omtalen af Bogudgivelser anføres, at Bestyrelsesraadet ved sit sidste Møde drøftede Spørgsmaalet om Frieksemplarer til Medlemmerne af de af Selskabet udgivne Skrifter. Selv om man i Almindelighed ikke ønsker at fravige Princippet med at tilbyde Medlemmerne et Frieksemplar, vedtoges det dog at gøre Undtagelser derfra, naar Omkostningerne derved blev saa store, at Økonomien ved Udgivelsen bragtes i alvorlig Fare. „Husholdning paa

Landet" vil saaledes blive tilbudt Selskabets Medlemmer til halv Pris. Fastsættelsen af eventuelle Salgspriser paa L. H. S.-Bogudgivelser overlodes for Fremtiden til Præsidiets.

I Forbindelse med Omtalen af Udgivervirksomheden kan nævnes den *Vejledning i Opførelse af Ajlebeholdere*, som udsendtes i Sommer. Den er som sin Forgænger — „Silovejledningen" — udarbejdet af et særligt Udvalg for Ajlebeholdere og Siloer, som nedsattes for et Par Aar siden, og som har udrettet et meget stort Arbejde. Ganske vist har den først udsendte Vejledning i Silobyggeri være ude for en vis Kritik gaaende ud paa, at det var for dyre Beholdere; til Gengæld har der os bekendt kun lydt Lovord over Ajlebeholdervejledningen — og maaske vil praktiske Erfaringer med Hensyn til Ensilagebeholdere, der gaar i Stykker, Tid efter anden bringe ogsaa den første Vejledning i højere Kurs. I saa Fald har vi et Oplag til Raadighed af denne, medens derimod Ajlebeholderbetænkningens 5 500 Eksemplarer praktisk alle er solgt eller foræret bort. Selskabet har kun et halvt Hundrede Eksemplarer tilbage.

Landbrugets Historie under Redaktion af Statskonsulent K. Hansen var ved Statskonsulentens Død ikke færdig. Da Værkets Udgivelse skyldtes Landhusholdningsselskabets Initiativ, er det blevet ordnet saaledes, at Fuldførelsen sker paa Selskabets Foranstaltning. Der er blevet truffet Aftale med Direktør Chr. Stahl, Statsfrøkontrollen, Forstander Josef Hansen, Tystofte, og Konsulent P. Grøntved, Næstved, om at skrive hver sit af de manglende Afsnit i Bind II, Planteavlens Historie, medens Statskonsulenten før sin Død havde truffet Aftale med Docent *Milthers* om at afslutte Bind V, der omhandler de almindelige Landbrugsforhold. Værket vil foreligge færdigt senest paa Aarsdagen for Statskonsulent K. Hansens Død.

Prisopgaver: Den i 1940 udsatte Prisopgave vedrørende Slagtevarers Holdbarhed udløber med Aaret 1941.

Lærlinguddannelsen plejer at blive nævnt i Beretningen om Selskabets almindelige Virksomhed. I Aar er det en særlig Glæde at nævne denne Virksomhedsgren, idet Tilgangen har været større end i de sidste 20 Aar; dertil kommer et betydeligt Antal unge Byboere, som Selskabet privat har skaffet gode Lærepladser. Vi haaber at kunne fastholde denne stigende Linie for de mandlige Lærlinge. For en enkelt Gren af Lærlingene, Foderlærlingene, er der Overvejelser fremme om en vis Omlægning, der ogsaa skulde medføre en Forhøjelse af Antallet. Paa Forslag af Lærlingene selv bliver der antagelig udarbejdet et særligt Emblem for L. H. S.-Lærlinge.

Husholdningsuddannelsen er i Aar paa Generalforsamlingsdagsordenen opført som særligt Punkt, og her skal da blot anføres, at der nu er sikre Tegn paa en stigende Linie ogsaa i dette Arbejde.

Statskonsulentvirksomheden plejer ikke at give Anledning til megen Omtale ved Generalforsamlingen. I Aar skal dog gøres en Afvigelse herfra, og Anledningen er den, der vil være mange af Selskabets Medlemmer bekendt, at det nu synes givet, at Statskonsulenterne i Mejeribrug, der ligesom de øvrige Statskonsulenter hidtil i administrativ Henseende har henhørt under Landhusholdningsselskabet, i en ikke særlig fjern Fremtid overflyttes til Mejeriernes Fællesorganisation.

Lykkeligvis kan det paaregnes, at den Forandring, der hermed sker, er af mere formel end reel Art, og at Statskonsulenterne i Mejeribrug vil kunne fortsætte deres Arbejde efter de samme Retningslinier som hidtil. Det er, som alle ved, langt fra første Gang, at Selskabet har været den initiativtagende og derefter — naar Sagen var ført saa vidt frem, at alle kunde se dens Værdi — enten har afgivet den til andre, eller Institutionen har kunnet staa paa egne Ben. Alligevel er det med Beklagelse, at Selskabet nu ser Statskonsulenterne i Mejeribrug forlade Landhusholdningsselskabet, saa meget mere som Aarsagerne dertil næppe kan siges at være af presserende, saglig Karakter.

Selskabets Foredragsvirksomhed. Der afholdtes i Vinteren 1940—41 foruden Foredraget ved Generalforsamlingen (Forstander *Karsten Iversen*: Planteavlens Tilrettelægning i 1941) følgende Foredrag:

Professor *Johs. Jespersen* om: „Hestenes Fodring under de nuværende Forhold“, Forstander *N. Dyrbye*: „Malkekøernes Størrelse og dennes Indflydelse paa Kvægholdets Økonomi“, Civilingeniør *E. F. Kruse* om: „Halmens industrielle Udnyttelse“ og Afdelingsleder *Fridlev Thøgersen* om: „Vore Tørvemoser og deres Udnyttelse“.

Foredragene har været offentliggjort i Tidsskrift for Landøkonomi.

Konsulentmødet 1941 forløb paa sædvanlig Maade og var tilrettelagt af det af Landhusholdningsselskabet og Foreningen af danske Landbrugskonsulenter nedsatte Fællesudvalg. Det afholdtes den 21. og 22. Februar paa Landbohøjskolen. Den første Dag afholdtes Sektionsmøder i Plantekultur, Husdyrbrug, Regnskabsføring, Husholdning, Havebrug og Mejeribrug samt et Fælles-Sektionsmøde. Den anden Dag blev afholdt Foredrag af Professor *L. S. Fridericia* om „Rationering og Folkeernæring“, Ingeniør, cand. polyt. *Niels Lichtenberg* om: „Industriens Behov af Raastoffer fra Landbruget“ (optaget i Tidsskrift for Landøkonomi) og Landstingsmand *H. Hauch* om: „Landbrugets Produktions- og Afsætningsforhold“.

Gaardejer *Mathias Jepsen*, Rørkær pr. Jejsing, har af Selskabet faaet tildelt et Sølvbæger samt af Gammellege-Legatet et Diplom og en Præmie paa 500 Kr. for særlig fortjenstfuld Virksomhed inden for

Avlen af Korthorn. Vort Bestyrelsesmedlem, Kreditforeningsdirektør Hans Hansen, Graasten, overrakte Bægeret m. v. paa Mathias Jepsens 60 Aars Fødselsdag.

Legaterne under Landhusholdningsselskabet: 1) Af Legaterne for trængende, forhenværende Landmænd, hvortil hører Etatsraad Harald Holmes og Hustru, Anna Holme, født Hebert's Legat, Godsejer V. A. Goldschmidts Legat, Godsejer Chr. Schmidt til Vibyggaards Legat og en Del af Forpagter Bokelmanns Legat, er uddelt ca. 70 000 Kr. i Understøttelser.

2) Af Legaterne for unge Landmænds Videreuddannelse, hvortil hører en Del af Forpagter Bokelmanns Legat, Inspektør N. P. J. Buus' Legat, Etatsraad P. Feilbergs Legat, Godsejer V. A. Goldschmidts Legat for Landbrugsstuderende, Proprietær J. H. Holms Legat og Jægermester, Forpagter Frants Skovs Legat, er uddelt ca. 13 000 Kr. i Stipendier.

Endvidere er til udtjente Lærlinge under Selskabet uddelt ca. 1 000 Kr.

3) Af Godsejer Viktor A. Goldschmidts Legat, Afdeling B., der ifølge Fundatsen anvendes til Forsøg og Undersøgelser vedrørende Midler til Bekæmpelse af Sygdomme hos Dyr, er uddelt 12 800 Kr.

Ialt er af Legaterne uddelt ca. 100 000 Kr.

Af Redaktør J. Pedersen-Bjergaards Legat er uddelt et Sølvbæger til Hønseriejer A. H. Elmtoft, Søvind, for dygtigt og fortjenstfuldt Arbejde til Fjerkræavlens Fremme. Dette Bæger blev overrakt ved Aarsmødet i Statens Fjerkræudvalg i Januar Maaned i Aar. Af samme Legat blev uddelt en Del Opmuntringspræmier for Arbejde inden for Landbrugets Binæringer.

Af Grosserer G. Buscks Legat skænkede Selskabet i Aar et Sølvbæger til de østlige Øers 40. Mejeriudstilling som Ærespræmie for Eksportost.

Til Universitetsalmanaken for 1942 har Selskabet som i tidligere Aar fremskaffet den landøkonomiske Artikel, idet Konsulent Frits O. Jensen har skrevet om Faareavl og Faarehold.

Tilskud til Selskabet. Fra De Danske Spritfabrikker og De danske Sukkerfabrikker er Bevillingen til Undersøgelser vedrørende Fersken- og Bedelus blevet fornyet for endnu et Aar. Fra Danske Landboforeningers Frøforsyning og fra Landbo- og Husmandsforeningernes Frøsalg er efter Ansøgning modtaget Tilsagn om et Tilskud til Udgivelse af den foran omtalte Bog om Rodfrugternes Sygdomme.

Ud over de i Beretningen omtalte Skrifter er nu ogsaa udgivet en lille Bog: *Landmandens Lommekalender*, som foruden almindeligt Kalenderstof væsentligst indeholder en Del Landbrugsstatistik; den er i et bekvemt Lommeformat. Alle Selskabets Medlemmer vil faa den tilsendt.

Endvidere paatænker Selskabet i Begyndelsen af 1943 at udgive en Bog: Frøafgrødernes Sygdomme. Denne Bog skulde i Form og Udstyr komme til at svare til Bøgerne om Kartofflens Sygdomme og om Rodfrugternes Sygdomme.

5. Beretning om „Fond til Landmænds Uddannelse“.

Godsejer *Hasselbalch*: I Slutningen af December i Fjor blev der — saaledes som vi altid bærer os ad — udsendt Meddelelse til Landbrugspressen og Landbohøjskolen om de af Landhusholdnings-selskabet administrerede Legater til Gavn for Landbrugsstuderende, deriblandt ogsaa om Legatunderstøtterne af Fond til Landmænds Uddannelse. Til samtlige Legater indkom ialt 64 Ansøgninger. 34 af disse kom i Foraaret i Betragtning ved Uddelingen af de øvrige Legatmidler; tilbage var derefter 30 Ansøgninger, hvoraf der efter Indstilling af Bestyrelsen for Fonden tildeltes de 9 Understøttelse til et samlet Beløb af 775 Kr.

I Henhold til de for Fonden gældende Vedtægter vil dens Bestyrelse for 1942 komme til at bestaa af næste Aars ledende Præsident, Hofjægermester *Lüttichau*, Forpagter *Aug. Bech*, Professor *Aksel Pedersen*, Godsejer *Langkilde* og Inspektør *Ib Windfeld*.

6. Meddelelse om Samvirksomheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde.

Godsejer *Hasselbalch* fremdrog Hovedpunkterne i den forud for Generalforsamlingen udsendte Beretning om Samvirksomheden:

Samvirksomheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde har i 1941 afholdt 3 Kursus, nemlig for det første et *Fodermester-Kursus* fra 8. til 13. September paa Graasten Landbrugsskole. Dette Kursus havde samlet saa mange Deltagere, som Skolen kunde rumme, og var lige saa vellykket som sine 3 Forgængere.

Der er Planer om at afholde et tilsvarende Kursus paa Næsgaard i April Maaned næste Aar, men til dette Kursus kan kun tages 30 Deltagere. Spørgsmaalet er ikke endeligt afgjort endnu.

I Dagene 20.—23. Oktober afholdtes paa Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole et Kursus om *Arvelighedslæren og dens praktiske Anvendelse inden for Planteavl og Husdyrbrug*, og i Dagene 20.—25. Oktober afholdtes samme Sted et Kursus i *Material- og Redskabslære*, beregnet for Husholdningskonsulenter og Husholdningslærerinder.

Til Arvelighedskursuset havde vi bl. a. 2 svenske Foredragsholdere, nemlig Professor *Ivar Johansson*, Uppsala, og Docent, fil. d. C. A. *Hallqvist*, Wiad. Kursuset samlede 50—60 Deltagere, medens der til Kursuset i Material- og Redskabslære (Husholdningskursuset) var indtegnet over 80 Deltagere og mødte op mod 100 Deltagere til enkelte af Foredragene.

Disse Kursus samler altid god Tilslutning, og der er megen Glæde over dem blandt Deltagerne. De former sig dels som en Repetition, dels som en Indførelse i, hvad der er fremkommet af nyt paa de enkelte Omraader i de sidste Aar.

Samvirksomhedens Fællesudvalg har ogsaa beskæftiget sig med Spørgsmaalet om *Udgivelse af yderligere en Grundbog*, men Slutresultatet af Overvejelserne blev, at man opgav at gaa videre med Sagen.

Endelig kan nævnes, at Samvirksomheden er gaaet ind i et Samarbejde med forskellige Organisationer, der virker i Oplysningens Tjeneste, i noget, der kaldes „Dansk Folkeoplysnings Samraad“. Heri deltager Foreningen af Høj- og Landbrugsskoler, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Lærerforening, Arbejdernes Oplysningsforbund og endnu et Par andre Foreninger. Samvirksomheden vælger 1 Repræsentant til Bestyrelsen og 2 til Repræsentantskabet.

Dansk Folkeoplysnings Samraad har endnu virket saa kort Tid, at det ikke lader sig gøre at sige noget nærmere om, hvilken Gavn Sammenslutningen vil kunne gøre, men under alle Omstændigheder vil en gensidig Orientering i, hvorledes de forskellige Organisationer virker inden for Oplysningsarbejdet, kun kunne gavne alle Parter.

7. Meddelelse om Udvalget vedrørende Bede- og Ferskenlusundersøgelser.

Forstander *Ernst Gram* afgav en kortfattet Rapport om det forløbne Aars Arbejde:

I Sommeren 1941 var Undersøgelserne ligesom det foregaaende Aar stærkt hæmmede ved de to Bladlusarters Sjældenhed. Foruden lokale Iagttagelser i Københavns Omegn foretoges forskellige Rejser: Lolland-Falster, Vestsjælland, Midt-, Øst- og Nordjylland og Fyn samt et Par mindre Ture til Egnen omkring Jægerspris.

For Bedelusens Vedkommende var Hovedformaalet at forøge det allerede indsamlede statistiske Materiale til Belysning af den Maade, hvorpaa Lusen angriber Bedefrømarkerne, men da der oftest kun var ganske faa angrebne Planter i Markerne, vil den endelige Rapport i særlig Grad blive baseret paa den første Sommers Erfaringer. Enkelte Steder fremkom dog Ejerne med ret vigtige Oplysninger.

Undersøgelserne over Ferskenlusen er især knyttet til Rejserne paa Sjælland, Fyn og i Jylland. Denne Bladlusart var i det store og hele sjælden, i mange Egne af Jylland gav Tællingerne konstant 0; paa visse ret begrænsede Lokalteter, tilsyneladende ganske uberegneligt, fandtes der dog ret betydelige Mængder af Ferskenlus. Paa disse Lokalteter var der ogsaa det foregaaende Aar ret mange Ferskenlus, og i de undersøgte Tilfælde kunde der med rimelig Sandsynlighed konstateres Forbindelse med Ferskentræer. Der er saaledes

Grund til at tro, at Fersken og Abrikos, hvorpaa Lusene overvintrer i det kulderesistente Ægstadium, faktisk spiller en Rolle som Bevarer af Bladlusbestanden i Aar, der ikke eller næppe giver Arten Lejlighed til at overvintre paa det meget kuldeømfindtlige, hermafroditiske Stadium.

Desuden er der arbejdet med Bladlusenes Sugeteknik, Forhold, der utvivlsomt vil være af stor Betydning for Forstaaelsen af de enkelte Arters Samhørighed med bestemte Grupper af Viroser.

Publikationer i 1941:

Svingninger i Bedelusens og Ferskenlusens Biologi, foraarsaget af den strenge Vinter 1939—40. — *Naturens Verden*.

Bedelusen, *Aphis fabae Scop.*, og dens Værtplanter, specielt under danske Forhold. *Tidsskrift for Planteavl* 46. Bind.

8. Meddelelse om Uddelingen af Selskabets Hædersbelønninger.

Hofjægermester *Lüttichau*:

I Efteraaret 1941 har Landhusholdningsselskabet uddelt 3 Sølvbægre som Hædersbelønninger for Landboflid.

Følgende fik tildelt denne Belønning:

Chresten Jensen Christensen og Hustru, „Risholm“, Jerslev J., Jerslev Sogn, Hjørring Amt.

Aug. Johnsen og Hustru, Simmelkjær, Sunds, Simmelkjær Sogn, Ringkøbing Amt,

Jens Rasmussen og Hustru, Moesgaard, Trolhede, Assing Sogn, Ringkøbing Amt.

Landhusholdningsselskabets Duellighedsmedaille 1941 er uddelt til følgende:

Staldkarl *Herman Peter Andersen*, Gjorslev, Store-Heddinge, Havearbejder og Væver *Johannes Christian Valdemar Bøttiger*, Giesegaard, Kværkeby, Husassistent *Frederikke Frederiksen*, Store Sjørup, Ørsted, Husmand *Peter Hansen*, Kirke Søby, Flemløse, Husassistent *Ane Marie Isaksen*, Høgdal, Lemming, Husbestyrerinde *Ane Kirstine Jensen*, Herborg, Medhjælper *Hans Jensen*, Roager, Arbejdsmand *Karl Jensen*, Bovense, Ullerslev, Tjenestekarl *Peter Ludvig Jensen*, Heglingegaard, Sorø, Husbestyrerinde *Louise Jørgensen*, Trælløse, Herlufmagle, Bestyrer *Svend Kølmoose*, Brejning, Spjald, Husbestyrerinde *Josefine Larsen*, Lindehuset, Krarup, Espe, Husbestyrerinde *Marie Milling*, Kværndrup Vænge, Kværndrup, Husassistent *Johanne Kirstine Nielsen*, Torslev Vestergaard, Skovsgaard St., Fodermester *Marius Nielsen*, Bækmarksbro, Husassistent *Astrid Dagmar Henriette Pedersen*, Kirkebakken, Køng, Lundby, Husbestyrerinde *Katrine Pedersen*, Mejls pr. Varde, Fodermester *Niels Petersen*, Langebjerggaard, Slagelse, og Medhjælper *Niels Madsen Sørensen*, Stenagergaard, Nørnbølling, Brørup.

Hofjærgemesteren sluttede sin Meddelelse om denne Gren af Selskabets Virksomhed med en Tak til det Udvalg, der besigtiger de indstillede Brug og foretager en Bedømmelse af Indstillingerne. Det er et meget stort Arbejde, der her udføres, og uden dette Udvalgs Medvirken vilde dette Arbejde være næsten uoverkommeligt for Præsidiet. Hofjærgemesteren havde i de sidste Par Aar selv deltaget i Besigtigelserne af Brugene og kunde meddele forskellige Træk om den Interesse, der ude i Landet er for Selskabets Sølvbægre, og om den Pietet, hvormed der værnes om dem, baade de nye og de, der er uddelt for et eller flere Slægtled tilbage.

9. Meddelelse om det landøkonomiske Rejsebureaus Virksomhed.

Bureauchef *N. Siggaard* gentog i Hovedsagen den Beretning om Bureauets Virksomhed, der var omsendt forud for Mødet:

Landøkonomisk Rejsebureaus Virksomhed har ligesom i Fjor været stærkt hæmmet af Krigsforholdene. Dog har Virksomheden været af noget større Omfang end i 1940.

Det gælder baade for Planlægningen af Studierejser og for Ansættelsen af Landvæsenselever. Hvorimod Besøgene paa Kontoret af udenlandske Landøkonomer ikke har været talrigere end i Fjor. Korrespondancen med de forskellige Lande har ogsaa været mindre omfattende end i Aarene før Krigen.

Der er i Aarets Løb planlagt 16 Rejser, hvoraf Størsteparten har været Enkeltmandsrejser. Antallet af Landvæsenselever har været en Del større end i Fjor, idet en Del danske Elever ved Bureauets Hjælp har faaet Pladser her i Landet. Der er ogsaa kommen nogle til Sverige, som er bleven udvekslet med svenske Elever her til Landet. I Foraarsmaanederne kom der en Del Forespørgsler fra andre Lande om at faa danske Elever, men Størsteparten af disse Forespørgsler fremkom dog saa sent paa Foraaret, at de danske Elever var bleven fæstede til Landbrug her i Landet.

Som sædvanlig har Landøkonomisk Rejsebureau haft et omfattende Samarbejde med Rigspolitiet og med Justitsministeriet. Det har i Aar ligesom i Fjor i Særdeleshed gaaet ud paa at faa ordnet Opholdsforlængelser og Flytningstilladelser for de ca. 380 udenlandske Elever, som paa Grund af Krigsforholdene er bleven forhindrede i at rejse her fra Landet.

10. Meddelelse om Udvalget for Afsætning af dansk Sædefrø til Udlandet.

Professor *Aksel Pedersen*: Det ligger i Forholdenes Natur, at der ikke kan være saa forfærdelig meget at sige vedrørende Arbejdet for Afsætningen af dansk Sædefrø til Udlandet. Den Virksomhed,

som vi almindeligt beskæftiger os med, er Udsendelse af Frøprøver til Afprøvning i Udlandet og Indsamling af de Resultater, der er fremkommet ved saadanne Afprøvninger, og endelig Udarbejdelse af Oversigter over danske Sorter og Stammer til Vejledning for Udlandet.

I Aarets Løb har Arbejdet praktisk talt ligget stille; der er kun udsendt en enkelt Prøve, og Forsøgsresultater foreligger ikke. Der har saaledes heller ikke været nogen Anledning til at holde Møde i Udvalget. Vi regner med, at Arbejdet skal genoptages, naar Forholdene igen tillader det, og en af de Ting, der da først og fremmest vil være Anledning til at tage fat paa, er Udarbejdelsen af en ny Liste over danske Sorter og Stammer. Den gamle vil til det Tidspunkt være forældet.

11. Meddelelse om Virksomheden i Udvalget vedrørende unge Pigers huslige Uddannelse.

Konsulent, Frk. *Agnete Tang* gennemgik i Hovedtrækkene den forud for Mødet udsendte Beretning om Virksomheden:

Arbejdet for Husholdningsuddannelsen har det sidste Aar ikke gjort nævneværdige Fremskridt; dette skyldes sikkert, at der i Modsætning til de nærmest foregaaende Aar i det sidste Aar ikke har været ansat nogen Konsulent til at arbejde med Sagen, og at Husmødrenes Interesse derfor ikke er blevet holdt vedlige eller forøget.

Der har ikke været nogen Tilbagegang, hvad Antallet af Læresteder angaar, men da der heller ikke har været nogen nævneværdig Fremgang i Antal i de 4 Aar, der er arbejdet med Sagen, maa Betegnelsen „stillestaaende“ herfor være berettiget.

Udvalget for unge Pigers huslige Uddannelse har stadig ca. 400 Tillidsmænd over hele Landet, omtrent lige saa mange Læresteder, men desværre kun unge Piger i alt for faa af disse.

Ved et Møde i Februar 1941 bestemte Udvalget igen at antage en Konsulent, og i Maj samme Aar antoges Konsulent i De midtjydske Husholdningsforeninger, Frk. *Agnete Tang*, der imidlertid paa Grund af Sygdom først kunde tiltræde Stillingen midt i September.

Den nye Konsulent har nu overtaget Korrespondancen vedrørende denne Sag, ligesom hun gennem Foredrag og Besøg i Hjemmene søger Sagen fremmet. Forhaabentlig vil det lykkes inden for overskuelig Tid at faa vakt en virkelig Interesse for denne for Hjemmene saa vigtige Sag og betydningsfulde Opgave.

At Tiden er gunstig, spores paa mange Ting. Vi maa nu haabe, at Tidspunktet ikke forpasses, og at det vil være muligt til næste Aar at aflægge Beretning om betydelig Fremgang saavel i Antallet af Læresteder som — navnlig — af unge Piger i disse.

12. Fremlæggelse af forrige Aars Regnskab og
 13. Forslag til Virksomhedsplan og Budget
 for Aaret 1942—43.

Sekretær *Nielsen*: Selskabets Regnskab har, som Sædvane har været i de senere Aar, været udsendt til Medlemmerne forud for Generalforsamlingen, idet det fremtræder som Fortryk til næste Aars Aarsberetning, og De har derfor alle haft Lejlighed til at se Tallene. Jeg skal da ganske kort fremhæve enkelte af dem:

Medlemskontingentet har nu passeret de 20 000, idet vi har over 1000 Medlemmer.

Med Hensyn til Punkt 10, Udarbejdelse og Trykning af Skrifter, vil her ved Sammenligning med i Fjor kunne ses en stigende Linie. Antagelig vil Linien endda blive mere stigende i indeværende Regnskabsaar.

Under Punkt B 5 er for første Gang i Selskabets Regnskab opført et Beløb for Beholdningen af Skrifter. Tidligere har Værdierne af disse Lagre været saa smaa, at man fandt det forsvarligt at betragte dem som et Aktiv uden for Regnskabet, men efterhaanden, som Boglageret er vokset, vil det være forkert at se bort herfra.

Regnskabet med Revisorernes Bemærkninger dertil har været forelagt Bestyrelsesraadet, der ved sit Møde den 22. Oktober har givet Decharge derfor.

Om Virksomhedsplanen er at meddele, at denne foreslaas uændret ogsaa i Aar. Der kan være enkelte af de forskellige Virksomhedsgrene, som vi ikke i Øjeblikket ofrer meget paa, men der bliver maaske Mulighed derfor i Fremtiden.

Vedrørende Budgettet maa Opmærksomheden henledes paa Punkt 10, hvor man i Budgettet har søgt at tage Hensyn til de Udgiftsstigninger, de planlagte Bogudgivelser vil føre med sig. Beløbet er maaske endda ansat noget lavt, men paa det Tidspunkt, hvor Budgettet maa udarbejdes, har man ikke kunnet foretage en nøjagtigere Vurdering af Udgifterne.

Kontorchef *H. C. Larsen*: Jeg kunde ønske, eventuelt paa Budgettets sidste Side, at faa anført lidt nærmere Forklaring paa, hvad der er Grunden til, at de enkelte Beløb gaar op eller ned.

Renterne under Punkt 2 er budgetteret 1500 Kr. lavere end for indeværende Aar; jeg ser meget vel, at det stemmer godt med indeværende Aars Regnskab, men hvad er Grunden til, at de er gaaet tilbage?

Sekretær *Nielsen*: Der er egentlig kun to Punkter, der er forandret paa Regnskabet, og det er, som Kontorchef *H. C. Larsen* fremhæver, Rentekontoen og Konto A 10. Bogkontoen har jeg udførligt omtalt, og med Hensyn til Rentekontoen er Forklaringen for Budgettets Ved-

kommende, at Bøger og Bogbeholdninger som bekendt ikke afkaster Renter.

For sidste Regnskabsaars Vedkommende er Forklaringen derimod, at der er sket en Termforskydning ved den tidligere nævnte Grundfondsombytning. Naar vi f. Eks. 1. Marts sælger Genforeningsobligationer, der har Rentetermin 1. Marts, og køber $3\frac{1}{2}$ pCt. Obligationer med Rentetermin 11. Juni, betaler vi 3 Maaneders vedhængende Renter, der altsaa opføres som Udgift i 1940—41. Først i 1941—42 faar vi bogført den modsvarende Indtægt.

Efter et Par Replikskifter mellem Kontorchef *H. C. Larsen*, Kreditkassedirektør *Hans Hansen* og Sekretæren udtalte

Sekretær *Karl Madsen*: Jeg vil gerne have Lov til at udtrykke en Paaskønnelse af den omfattende Udgiver- og Forlagsvirksomhed, som Selskabet har taget op, og som jeg har hørt om og ogsaa stiftet Bekendtskab med. Man faar noget for Pengene i Landhusholdningsselskabet, og den Landboudom, som disse Skrifter er tiltænkt, og som slider Bøgerne, har ogsaa Grund til at være taknemmelig over for Selskabet, der har lagt sine Kræfter ind paa dette Omraade. Jeg tror, eller rettere jeg tør paastaa, at man vil ikke kunne faa flere, bedre og billigere Bøger for de samme Penge, dersom andre havde med dette Arbejde at gøre. Alene denne Opgave synes jeg fortjener at blive fremhævet.

Men desuden er der ogsaa den anden og meget store og vigtige Opgave: at hjælpe og understøtte de unge Landmænd, som søger Uddannelse. Disse to Opgaver er saa vigtige og varetages paa saa god Maade af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, at jeg som menigt Medlem gerne vil have Lov til at rette en Tak til Ledelsen for det.

Under Punkt 14. Eventuelt blev intet fremført.

Hofjægermester *Lüttichau* sluttede derefter Generalforsamlingen med en Tak til de fremmødte Medlemmer og erindede om Foredragsmødet Kl. 15 $\frac{1}{2}$.